04/09/2020

Ο Πόντιος ήρωας που θυσιάστηκε για τους μαθητές στο Μπεσλάν

/ Ομογένεια

Γράψαμε χθες για την τραγωδία στο σχολείο του Μπεσλάν της Βόρειας Οσετίας, όπου εξτρεμιστές Τσετσένοι ισλαμιστές σκότωσαν στις 3 Σεπτέμβρη του 2004 334 ανθρώπους, μεταξύ των οποίων και 186 παιδιά! Ανάμεσα στα θύματα ήταν και ο εκπαιδευτικός Γιάννης Κανίδης, ένας σύγχρονος Πόντιος ήρωας, ο οποίος παρότι απελευθερώθηκε από τους τρομοκράτες, αρνήθηκε να εγκαταλείψει τους μαθητές του, με αποτέλεσμα να σκοτώσουν και αυτόν τελικά!

Έκτοτε η μνήμη του τιμάται από το λαό τους Έλληνες της τ. ΕΣΣΔ και τον λαό της Οσετίας.

Το νέο σχολείο στο Μπεσλάν φέρει το όνομά του, ενώ από το 2007 μια πλατεία στην Καλλιθέα της Αττικής έχει αφιερωθεί στη μνήμη του.

Χθες, ημέρα μαύρης επετείου μιας τραγωδίας ισλαμικού εξτρεμιστικού

χαρακτήρα, κάποιοι θυμήθηκαν τον Γιάννη Κανίδη, που έδωσε τη ζωή του αρνούμενος να αφήσει τα παιδιά, επειδή δεν γνώριζε εάν οι εξτρεμιστές θα τα άφηναν να φύγουν, και συναθροίστηκαν στην πλατεία που φέρει το όνομα του αείμνηστου δασκάλου στην Καλλιθέα Αττικής.

Ο ιστορικός Βασίλης Τσενκελίδης, που βρέθηκε εκεί έγραψε στον προσωπικό του λογαριασμό στο facebook: «Σήμερα την ημέρα μνήμης του Ιωάννη Κανίδη, ενός ήρωα ελληνικής ποντιακής καταγωγής, λίγα άτομα βρεθήκαμε στο πάρκο του Δήμου Καλλιθέας Αττικής αφιερωμένο στο όνομά του από το 2007.

Ο Ιωάννης Κανίδης έπεσε ηρωικά στις 3 Σεπτεμβρίου 2004 υπερασπιζόμενος τους μικρούς μαθητές του σχολείου της πόλης Μπεσλάν στη Δημοκρατία Οσετία-Αλάνια στο ρωσικό Καύκασο. Οι καυκάσιοι ισλαμιστές κρατούσαν σε ομηρία ολόκληρο σχολείο. Από τα χέρια τους σκοτώθηκαν 335 άτομα. Από τους οποίους 186 ήταν παιδιά.
Ο Γιάννης Κανίδης παρά την ηλικία των 74 ετών εργαζόταν στο σχολείο ως καθηγητής φυσικής αγωγής. Είχε δυνατότητα να φύγει και όμως επέλεξε να πεθάνει μαζί με τα μικρά αγγελούδια.
Ένα αναμμένο κερί και λουλούδια είναι ελάχιστος φόρος τιμής στον ήρωα που γέμισε τις ψυχές μας με υπερηφάνεια και τα μάτια με δάκρυα.
Αιώνια η μνήμη στα θύματα των τρομοκρατικών χτυπημάτων…».

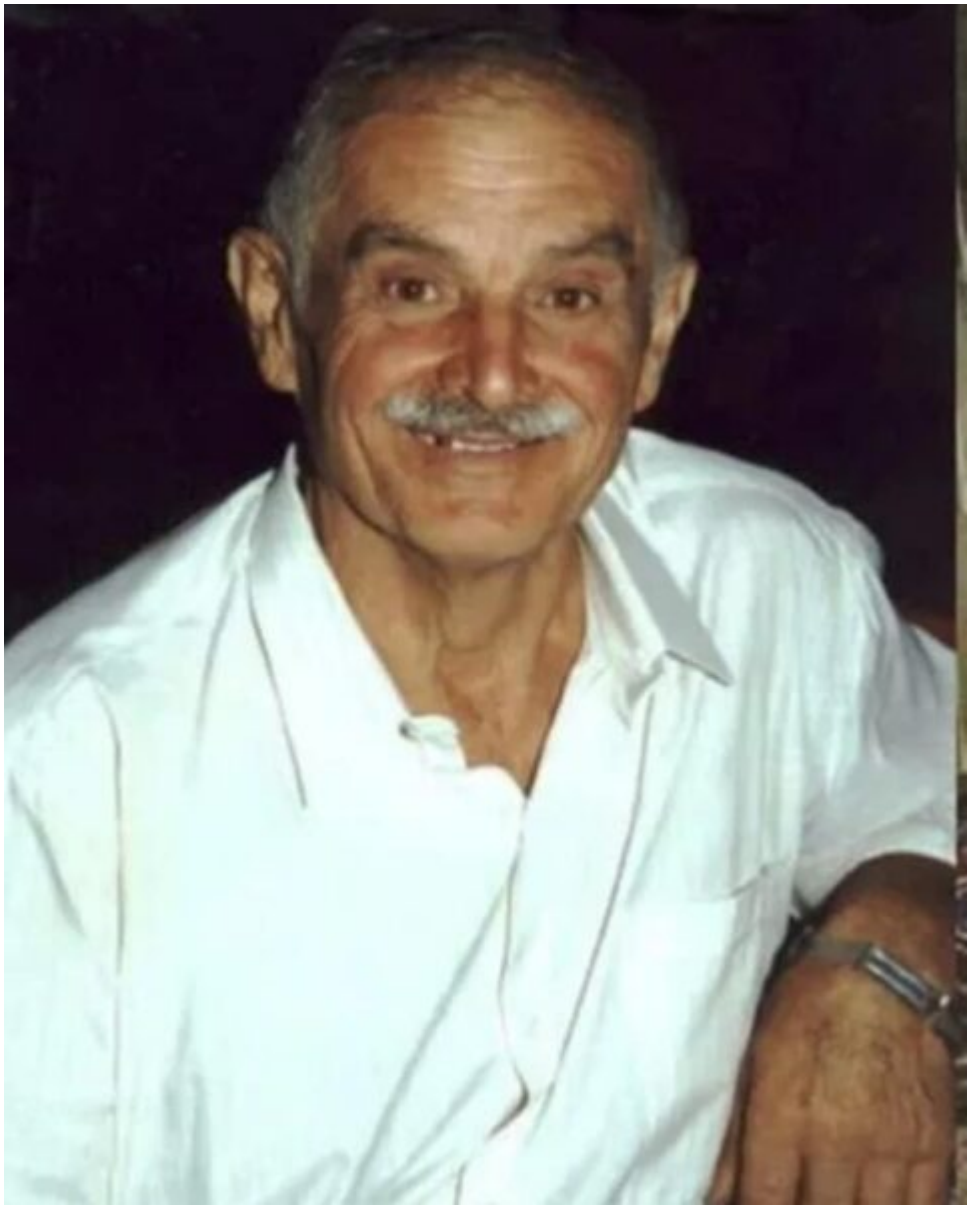

Δυστυχώς λίγοι θυμούνται σήμερα αυτόν τον άνθρωπο που έπραξε κατά το παράδειγμα του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου, μη εγκαταλείποντας εκείνους για τους οποίους έπρεπε να αποτελεί παράδειγμα. Για να τον γνωρίσετε καλύτερα, παραθέτουμε ένα κείμενο που γράφτηκε για κείνον από τον Φιλόλογο – Ιστορικό, Χρήστο Γ. Ανδρεάδη:

«Ποια απολογία θα μπορέσουμε να έχουμε εμείς, που μας έχουν εμπιστευθεί λογικές ψυχές και κοιμούμαστε το βαρύ αυτό ύπνο; Θα έπρεπε έστω και για λίγο να ησυχάζουμε; Δεν έπρεπε να τρέχουμε παντού και να παραδίνουμε τον εαυτό μας σε άπειρους θανάτους για χάρη αυτών των προβάτων;» (Ιωάννης ο Χρυσόστομος)

Πώς ήταν δυνατόν να ησυχάζει η ψυχή του αξέχαστου ηρωικού Πόντιου δασκάλου (καθηγητή της γυμναστικής) Ιωάννη Κανίδη, εκεί στο Μπεσλάν του Καυκάσου της Βόρειας Οσετίας, όταν είχε υπόψη του τα λόγια αυτά του ιερού Χρυσοστόμου; Πώς ήταν δυνατόν να εγκαταλείψει τους μαθητές του, όταν αυτοί βρίσκονταν στο σχολείο τους κλεισμένοι και απειλούμενοι από τους τρομοκράτες, οι οποίοι και του επέτρεψαν να φύγει μόνος αυτός, λόγω της μεγάλης του ηλικίας; Ήταν ποτέ δυνατόν ο Πόντιος αυτός Έλληνας να απεμπολήσει αρχές και ιδέες αθάνατες της τιμής και του καθήκοντος, για τις οποίες είχε χυθεί ποτάμι το αίμα το ελληνικό, το αίμα των προγόνων του, που προτίμησαν τον τίμιο και ηρωικό θάνατο παρά μια

ζωή γεμάτη ξεπεσμό και καταισχύνη; Ήταν ποτέ δυνατόν να ξεχάσει τη θυσία του Λεωνίδα εκεί στις Θερμοπύλες, ο οποίος, αν και μπορούσε να ξεφύγει το θάνατο, προτίμησε να πεθάνει «τοις κείνων ρήμασι πειθόμενος;» Όχι βεβαίως. Όλες αυτές οι σκέψεις του φλόγιζαν την ψυχή με το πνεύμα της αυτοθυσίας, ενός πνεύματος με το οποίο είναι διαποτισμένη η ελληνική ιστορία από τις Θερμοπύλες ως το Κούγκι και το Ζάλογγο και από το Αρκάδι ως τη θυσία του Χρυσοστόμου, που δεν εγκατέλειψε το ποίμνιό του στη Σμύρνη και ανασκολοπίστηκε από το Νουρεντίν πασά στις 27 Αυγούστου του 1922.

Ο Ιωάννης Κανίδης, ο υπέροχος αυτός πατριώτης που συμπαραστάθηκε στα παιδιά του, τους μαθητές του, με όλες του τις δυνάμεις, όσο κι αν δεν μπόρεσε να τα σώσει από τα νύχια των τρομοκρατών, τις στιγμές εκείνες τις επώδυνες και καταθλιπτικές άκουγε από τα βάθη των αιώνων τη φωνή των Ελλήνων εκείνων συμπατριωτών του που σφαγιάσθηκαν από το τούρκικο μαχαίρι, άκουγε τη φωνή των πατέρων και προπατόρων Ποντίων που δεν υπέκυψαν στην τούρκικη βία και παρέμεινε ακλόνητος, αμετάπειστος, άκουγε τη φωνή του ποιητή που τον εγκαρδίωνε με τούτα τα λόγια:

«Κι αν πρέπει να πεθάνουμε για την Ελλάδα
θεία είν’ η δάφνη… Μια φορά κανείς πεθαίνει!»

Ο Ιωάννης Κανίδης, ο απλός μα στοχαστικός εκείνος δάσκαλος που με «ευήκοον ους» από την παιδική του ακόμη ηλικία τρεφόταν με τους θρύλους και τις παραδόσεις της ποντιακής κληρονομιάς τόσο της γιαγιάς του όσο και των οικείων του και όλων των Ποντίων, με τον εθελούσιο θάνατό του μας δίδαξε και διδάσκει να κατανοήσουμε το βαθύτερο νόημα της αυτοθυσίας· ότι δηλ. αυτοθυσία δεν μπορεί να υπάρξει, αν δεν εμπνεόμαστε από τα ιδανικά της αγάπης τόσο προς το Θεό όσο και τον οποιονδήποτε άνθρωπο· ότι η αυτοθυσία επιβάλλεται, όταν κινδυνεύει η όλη ηθική μας υπόσταση και η αρετή μας· ότι η αυτοθυσία είναι υπέρτατο καθήκον, πράξη ηρωική και επαινετή, γιατί γίνεται για χάρη υψηλοτέρων ιδανικών.

Ο θάνατος του Ιωάννη Κανίδη για όλα αυτά τα υπέρτατα ιδανικά δε θα παύσει να μας δείχνει το δρόμο της τιμής και του καθήκοντος, δε θα παύσει να παραμένει φωτεινό μετέωρο στη μεγάλη νύχτα της σημερινής υλιστικής και ξενότροπης ζωής μας, μιας ζωής που μόνο στα ευδαιμονιστικά αγαθά σκοπεύει, κάτι που για τους Πόντιους ποτέ δεν ήταν στις επιδιώξεις τους, γιατί η ζωή των Ποντίων ανέκαθεν, από τη στιγμή της εγκαταστάσεώς τους στον Πόντο ως σήμερα, εδώ, στον ελλαδικό και όπου γης χώρο δεν είναι τίποτε άλλο, παρά αγώνας και θυσία για την αρετή και μόνο την αρετή , για την οποία και θυσιάστηκε.

Σε άλλο κείμενο, που γράφτηκε από τον συγγραφέα Τάσο Κοντογιαννίδη μετά από αποστολή στο μαρτυρικό Μπεσλάν δέκα χρόνια μετά το μακελειό, μαρτυρούνται τα εξής:

Αύριο συμπληρώνονται δέκα χρόνια από τότε που φανατικοί Τσετσένοι ισλαμιστές τρομοκράτες μπήκαν στο σχολικό συγκρότημα του Μπεσλάν, μιας πόλης 35.000 κατοίκων της ρωσικής Βόρειας Οσετίας (Αλάνιας), την ώρα που βρισκόταν σε εξέλιξη η γιορτή για την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς, και σκόρπισαν τον όλεθρο. Στις 9:30 το πρωί χτύπησε το κουδούνι, όπως σε όλα τα ρωσικά σχολεία, για να παραταχθούν τα παιδιά μπροστά στους δάσκαλους τους, και πίσω χαρωποί οι γονείς για να παρακολουθήσουν την γιορτή…

Μετά από 15 λεπτά καταφθάνουν ξαφνικά οι τρομοκράτες με δυο μεγάλα αυτοκίνητα, οπλισμένοι και ντυμένοι με στολές παραλλαγής, και ζώνουν το σχολείο. Το σκηνικό της γιορτής αλλάζει και οι τρομοκράτες συγκεντρώνουν μέσα στο σχολικό γυμναστήριο τους 1.116 ομήρους –παιδιά, γονείς και δασκάλους–, όσους βρίσκονταν στην γιορτή, τους υποχρεώνουν να καθίσουν κυκλικά, με τα χέρια πάνω στο κεφάλι, τους απειλούν, τους κρατούν ομήρους χωρίς νερό και τροφή!

Πλάνα από την τηλεόραση: Οι όμηροι, καθιστοί οκλαδόν στο γυμναστήριο με τα χέρια στο κεφάλι.
Ένας Τσετσένος τρομοκράτης περιπολεί κι ένας άλλος συναρμολογεί τα εκρηκτικά…

Ν’ ακούν τις γοερές κραυγές των παιδιών «διψώ!… θέλω νερό!…» και να μην συγκινούνται! «Να κάνετε απεργία πείνας όπως κάνουμε εμείς» τους λένε…

Αυτή η ομάδα των 32 τρομοκρατών, που έστειλε ο αρχηγός τους Σαμίλ Μπασάγιεφ που μάχεται για την αυτονομία της Τσετσενίας, ναρκοθέτησε το γυμναστήριο και απειλούσε να σκοτώσει 50 ομήρους σε περίπτωση που η ρωσική αστυνομία και ο στρατός σκότωναν έναν Τσετσένο αντάρτη. Εκβιάζουν με τον εγκληματικό αυτό τρόπο τη ρωσική κυβέρνηση να ενδώσει στα αιτήματά τους για χορήγηση αυτονομίας στην Τσετσενία, διαφορετικά θα ανατίναζαν στον αέρα όλο το σχολικό συγκρότημα.

Τρεις μέρες χωρίς νερό και τροφή…

Το μαρτύριο των 1.116 ομήρων (οι 777 μαθητές ηλικίας 5-12 ετών) έχει τραγική κατάληξη όταν οι τρομοκράτες, περικυκλωμένοι από τις ρωσικές στρατιωτικές δυνάμεις, πυροδοτούν τα εκρηκτικά και τις νάρκες σκοτώνοντας 334 άτομα, από

τα οποία 186 παιδιά του δημοτικού σχολείου (27 της Α΄ τάξης) και οι άλλοι ήταν δάσκαλοι και γονείς. Άλλοι τόσοι και παραπάνω οι τραυματίες…

Ξαναζούν από αύριο το μαρτύριο…
Οι κάτοικοι της μαρτυρικής αυτής πόλης θα αναγκαστούν να ξαναζήσουν από αύριο τις τραγικές 52 ώρες που πέρασαν το τριήμερο 1-3 Σεπτεμβρίου 2004. Όσοι επέζησαν και τα συγγενικά τους πρόσωπα, στο μοιραίο γυμναστήριο του δημοτικού σχολείου, θα θρηνήσουν πάλι τον άδικο χαμό τους.

«Θέλτε ν’ ακούστε κλάματα, δάκρυα και μοιρολόγια, περάστε από το Κάρελι, το δόλιο Μεσολόγγι…» Το ποίημα αυτό που έμαθα στο δημοτικό θυμήθηκα σαν έφτασα στο Μπεσλάν κι αντίκρισα μανάδες και παιδιά στον τόπο της τραγωδίας. Εκεί που οι αδίστακτοι Τσετσένοι έκαναν τα παιδιά ασπίδα στα άνομα σχέδια τους, και στο τέλος τα πήραν μαζί τους στον τάφο.

Με το σταυρουδάκι στο χέρι προσευχόταν για να σωθεί…

Η διεθνής κοινότητα θα πρέπει να ανακηρύξει το Μπεσλάν της Βόρειας Οσετίας, όπου ζουν και Έλληνες Πόντιοι, «μαρτυρική πόλη». Να γίνει τόπος προσκυνήματος του πολιτισμένου κόσμου, και οι σχολικές εκδρομές του εξωτερικού από τις διάφορες χώρες να καταλήγουν στο Μπεσλάν για να μάθουν οι νέοι που θα κυβερνήσουν αύριο τους τόπους τους τι δημιουργεί ο άρρωστος θρησκευτικός φανατισμός κι εθνικισμός, που πυροδοτούνται από τους «μεγάλους» για να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντά τους.

Να μάθουν οι νέοι ότι δεν πρέπει να ξαναγίνουν άλλα Μπεσλάν, κι ότι θα πρέπει να στιγματίζουν εκείνους που τα δημιουργούν. Οι αυτουργοί του μεγάλου αυτού εγκλήματος έστειλαν στον τάφο μικρούς μαθητές, γονείς, δασκάλους, ορφάνεψαν το Μπεσλάν, λιγόστεψαν τα παιδιά του και μαυροφόρεσαν τις γυναίκες.

Εκείνοι που δεν πλήρωσαν είναι οι ηθικοί αυτουργοί του εγκλήματος. Για να εξιλεωθούν, θα πρέπει να προσκυνήσουν στους τάφους των παιδιών και να ζητήσουν συγγνώμη. Να αντικρίσουν τις μαυροφορεμένες μάνες και ν’ απολογηθούν. Να κοιτάξουν τα φοβισμένα παιδιά της πόλης, που κυκλοφορούν στους δρόμους χωρίς χαμόγελο στο πρόσωπό τους, και να λογοδοτήσουν στη συνείδησή τους. Το ποιοι είναι ηθικοί αυτουργοί, τους μαθαίνεις και τους ακούς στις κατάρες των μανάδων πάνω στους τάφους των παιδιών τους.

Βουβή πόλη, χωρίς χαμόγελο…
Η πόλη μοιάζει βουβή. Το χαμόγελο σπανίζει. Οι άνθρωποι βαδίζουν σκυθρωποί και τα παιδιά προσπαθούν να βρουν τον εαυτό τους. Κατηφορίσαμε μια μικρή λεωφόρο με το άγαλμα του Στάλιν, στρίψαμε δεξιά και φτάσαμε στο μαρτυρικό γυμναστήριο

του δημοτικού σχολείου. Μπαινοβγαίνουν διαρκώς, κυρίως μαυροφορεμένες μανάδες και παιδιά, ν’ αφήσουν ένα λουλούδι ή ένα μπουκάλι με νερό που τ’ άμοιρα παιδιά στερούνταν όλο το διάστημα της τριήμερης ομηρίας τους, μέσα στην αφόρητη ζέστη.

Το γυμναστήριο της τραγωδίας, όπου διαδραματίστηκαν τα θλιβερά γεγονότα

Λες και πέρασαν μόνο λίγες στιγμές από τότε… Οι τοίχοι του γυμναστηρίου εξακολουθούν να είναι μαυρισμένοι από τις καπνούς της φωτιάς, τραυματισμένοι, διάτρητοι σε πολλά σημεία από τις σφαίρες, η μπασκέτα κατεστραμμένη, όπως και κάθε εντοιχισμένο γυμναστικό όργανο, αψευδείς μάρτυρες του τι είχε συμβεί… Αμίλητοι όλοι περνούν, προσκυνούν, αφήνουν ένα λουλούδι ή ένα μπουκάλι νερό και αμέσως μετά ξεσπούν σε λυγμούς… Καθημερινό σκηνικό στον μοιραίο εκείνο χώρο…

Λίγο έξω από το Μπεσλάν, δίπλα στο παλιό νεκροταφείο, βρίσκεται το «Σχολικό Νεκροταφείο», το μεγαλύτερο στον κόσμο. Ομοιόμορφα φτιαγμένοι και οι 334 μαρμάρινοι τάφοι σε σκούρα κεραμιδί απόχρωση. Σε κάθε δύο τάφους κι ένα κάθισμα, σαν θρανίο… Λες και τα παιδιά θα σηκωθούν να καθίσουν για να κάνουν μάθημα…

Το μεγαλύτερο σχολικό νεκροταφείο στον κόσμο, με ομοιόμορφους τάφους και με… θρανία

Ο Πόντιος ήρωας Κανίδης – Πάλη μέχρις εσχάτων για τη σωτηρία των παιδιών
Ήταν μεσημέρι όταν επισκέφθηκα το «σχολικό νεκροταφείο». Πέρασα απ’ όλους τους τάφους. Έψαξα τον τάφο του 74χρονου Ιβάν (Γιάννη) Κανίδη, του ηρωικού Πόντιου δασκάλου που έπεσε από τις σφαίρες των τρομοκρατών υπερασπίζοντας και ενθαρρύνοντας τους μαθητές του. Τα έξι εγγόνια του (δύο φέρουν το όνομα του) λένε: «ο παππούς μας είναι πάντα μαζί μας, μας κοιτάζει από ψηλά με τους αγγέλους… Μόνο που δεν φαίνεται σε μας… Δεν φοβόταν τους τρομοκράτες…».

Ο ηρωικός δάσκαλος Ιβάν-Γιάννης Κανίδης που τον σκότωσαν οι τρομοκράτες

Греки Кавказа: героическая смерть Ивана Каниди 3 сентября 2004 года

Иван Константинович Каниди

Ο Κανίδης που είχε τρία παιδιά, την Σοφία, τον Κωνσταντίνο και τον Δημήτρη, γεννήθηκε στο διπλανό Βλαδικαυκάς και οι γονείς του εξορίστηκαν από τον Στάλιν το 1938. Μάλιστα τον πατέρα του Κωνσταντίνο τον εκτέλεσαν επειδή δεν ήθελε να απαρνηθεί τη χριστιανική του πίστη...

Στο Βλαδικαυκάς ήταν υπόδειγμα εκπαιδευτικού. Τα παιδιά του του ζητούσαν να βγει στην σύνταξη κι εκείνος τους έλεγε, «όταν θα πάνε τα εγγόνια μου στο σχολείο τότε θα αποσυρθώ». Όταν οι τρομοκράτες τους οδήγησαν όλους μέσα στο γυμναστήριο, διάλεξαν μερικούς ηλικιωμένους να τους αφήσουν ελεύθερους. Το είπαν και στον Κανίδη αλλά εκείνος αρνήθηκε. Υπερασπίστηκε τα παιδιά, τους έδινε θάρρος κι ελπίδα – παρά τα προβλήματα της καρδιάς του. Ικέτευε τους τρομοκράτες να δώσουν νερό στα παιδιά, τους ζητούσε να σταματήσουν αυτό που κάνουν και να τα ελευθερώσουν. Και όταν κάποιοι μεγάλοι προσπάθησαν να παραμερίσουν τα στιβαγμένα θρανία στο παράθυρο για να δραπετεύσουν, λίγες

ώρες πριν γίνουν οι εκρήξεις, ο Κανίδης στάθηκε μπροστά στους τρομοκράτες για να τους εμποδίσει κι εκείνοι τον εκτέλεσαν με μια σφαίρα στην καρδιά!

Ο πρόεδρος της ελληνικής κοινότητας «Προμηθεύς» του Βλαδικαυκάς, Γιούρας Ασλανίδης, έδωσε το όνομα του Ιβάν σ' ένα σχολείο-γυμναστήριο που δημιουργήθηκε στο Μπεσλάν με χρηματοδότηση της Ελλάδας. Η φωτογραφία του χαμογελαστού διδασκάλου-γυμναστή κοσμεί τους τοίχους του γυμναστηρίου αλλά και του Δημοτικού Ποντιακού Σχολείου στο Βλαδικαυκάς, δίπλα σ' εκείνες παλαιών δασκάλων, προσωπικοτήτων αλλά και των ηρώων της Επανάστασης του 1821 Υψηλάντη, Κολοκοτρώνη, Καραϊσκάκη…

Το σχολείο-γυμναστήριο που φέρει το όνομα του Ιβάν Κανίδη, με το χορευτικό συγκρότημα του ποντιακού συλλόγου «Προμηθεύς» στην τελετή των εγκαινίων

Στις 8-12-2004 ο Έλληνας πρωθυπουργός Κωνσταντίνος Καραμανλής, πραγματοποιώντας επίσημη επίσκεψη στη ρωσική πρωτεύουσα, συναντήθηκε με την οικογένεια του Κανίδη και της απένειμε το παράσημο του χρυσού φοίνικα «για τον ηρωισμό του δασκάλου Ιβάν-Γιάννη Κανίδη του Κωνσταντίνου».

Βρήκα τον τάφο και της μικρής Πόντιας Αναστασίας Λαζαρίδου, αυτό το αγγελούδι που μόλις είχε συμπληρώσει τα δέκα του χρόνια όταν το πήραν οι άγγελοι κοντά τους… Και στην πάνω πλευρά οι αρχές έστησαν μνημείο που παριστάνει τις μαυροφορεμένες μάνες σαν κορμούς δένδρων, και στα κλαδιά τους τα παιδιά με τη μορφή αγγέλων… Στη βάση του μνημείου μπουκάλια με νερό, για να ξεδιψάσουν… Και πίσω, τα ονόματα όλων των νεκρών…

Αυτό είναι το μνημείο του ολοκαυτώματος του Μπεσλάν, που στήθηκε για τους νεκρούς μαθητές, δασκάλους και γονείς

«Στέγνωσαν τα δάκρυά μου, θα στεγνώσει και η ψυχή μου…»
Στην κάτω πλευρά του νεκροταφείου, μια μαυροφορημένη μάνα, αμίλητη, κάθεται δίπλα στον τάφο του οχτάχρονου παιδιού της, του Αλέξανδρου. Δεν μπόρεσα να κρύψω τη συγκίνησή μου από το θέαμα που αντίκρισα… Η μάνα αυτή έρχεται τακτικά τα μεσημέρια, φέρνει τα παιγνίδια του γιου της –ένα αυτοκινητάκι κι ένα φορτηγάκι–, τ' ακουμπά στον τάφο του για να παίξει! Και πάνω στο θρανίο έχει τοποθετήσει ένα καινούριο τετράδιο μαζί μ' ένα παλιό γραμμένο, ένα μολύβι, ένα πιάτο με φαγητό για να τον ταΐσει, κι ένα μπουκάλι νερό, που τόσο στερήθηκε στην τριήμερη ομηρία…

Η τραγική μάνα του Αλέξανδρου

Λίγο πιο πέρα είναι θαμμένος ο άντρας της, νεκρός κι αυτός την ίδια μέρα στο

σχολείο... Προσπάθησα να την παρηγορήσω. Γύρισε και με κοίταξε με τα καταγάλανα εκφραστικά μάτια της. Και με χαμηλωμένη φωνή, είπε: «Στέγνωσαν από καιρό τα δάκρυά μου. Όπου να ’ναι θα στεγνώσει και η ψυχή μου...».

Η ποντιοπούλα Αναστασία και ο μικρός Αλέξανδρος, ανάμεσα στα θύματα της τραγωδίας

Θα αντέξει ποτέ άραγε ο ηθικός αυτουργός που ξεσήκωσε τα μυαλά των εγκληματιών να κοιτάξει κατάματα αυτή τη μάνα, αλλά και το βλαστάρι της, με το χαμογελαστό πρόσωπο και τα όμορφα γαλάζια μάτια, στη φωτογραφία του τάφου;

*Ο Τάσος Κοντογιαννίδης είναι δημοσιογράφος, συγγραφέας και ερευνητής ιστορικών θεμάτων.